

Afdoend onderzoek

Huismus: Halter - Bellevue te Den Helder

22 september 2020

Samenvatting

Voor de directe omgeving van het winkelcentrum en het station te Den Helder worden plannen ontwikkeld voor het aanleggen van een park en woningbouw. Het project is bekend onder de naam Halter-Bellevue. Onderzocht is of er huismussen broeden en of er een effect op de soort is te verwachten.

Uit de resultaten van het afdoend onderzoek is gebleken dat binnen de planlocatie geen huismussen broeden. In de directe omgeving is de aanwezigheid van 5 nestplekken van de huismus vastgesteld. Door de ontwikkeling zal er geen effect optreden op het voorkomen van de huismus. Er is geen ontheffing van de wet natuurbescherming nodig.

In de quick scan is een huismus gemeld in een struik naast het restaurant van McDonalds. Tijdens de inventarisatie van de broedvogels is daar geen huismus aangetroffen. De struik wordt kennelijk als voedselbron gebruikt.

Inhoud

- 2 - Inleiding**
- 3 - Beschrijving gebied**
- 4 - Beschrijving werkwijze**
- 8 - Waarnemingen**
- 11- Analyse**
- 13- Maartegelen**
- 14- Advies & Bronnen**

Colofon

Opdrachtgever Zeestad
Projectnummer 20,132
Datum 22 september 2020
Auteur P.J.H. van der Linden
Gecontroleerd F.A. Neuteboom
Status definitief

*Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl*

Inleiding

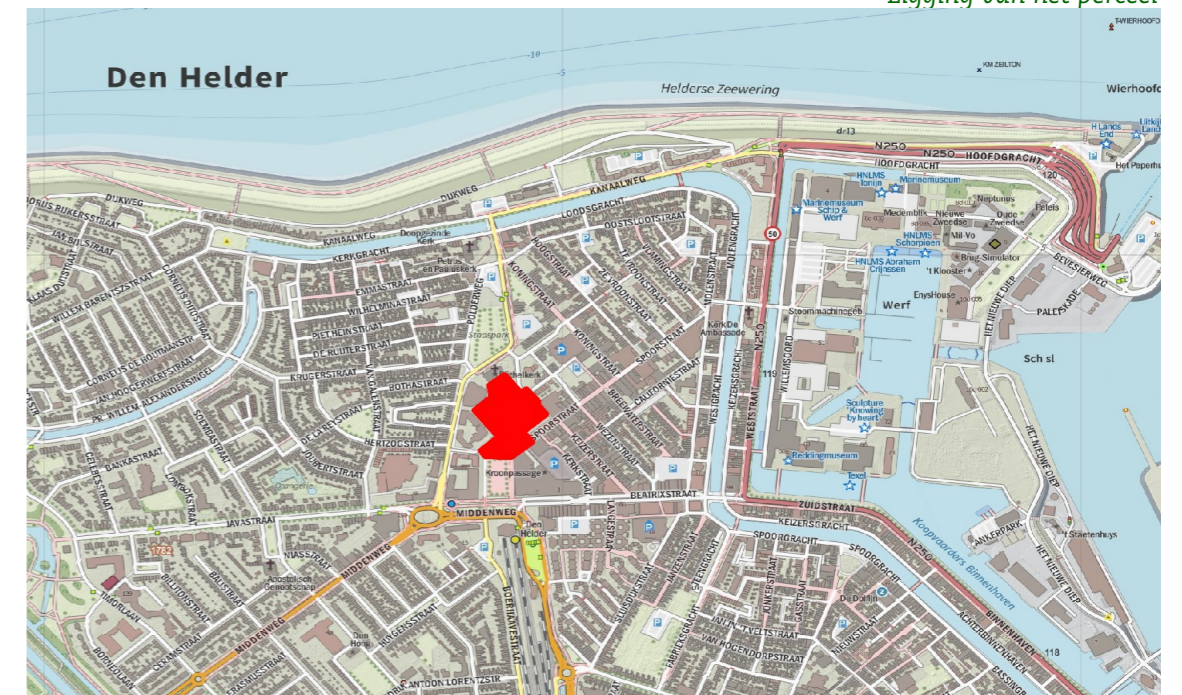
Voor de directe omgeving van het winkelcentrum en het station te Den Helder worden plannen ontwikkeld voor het aanleggen van een park en woningbouw. Het project is bekend onder de naam Halter-Bellevue. Voor de ruimtelijke plannen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderdeel van de ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de effecten op beschermde natuurwaarden.

Voor de ruimtelijke plannen is door bureau Els & Linde B.V. op 9 maart 2020, een quick scan ecologie binnen de planlocatie uitgevoerd. Uit de resultaten van de quick scan ecologie is gebleken dat een afdoend onderzoek naar het voorkomen van de huismus (*Passer domesticus*) binnen de planlocatie noodzakelijk is, om de effecten van de ruimtelijke plannen te kunnen bepalen.

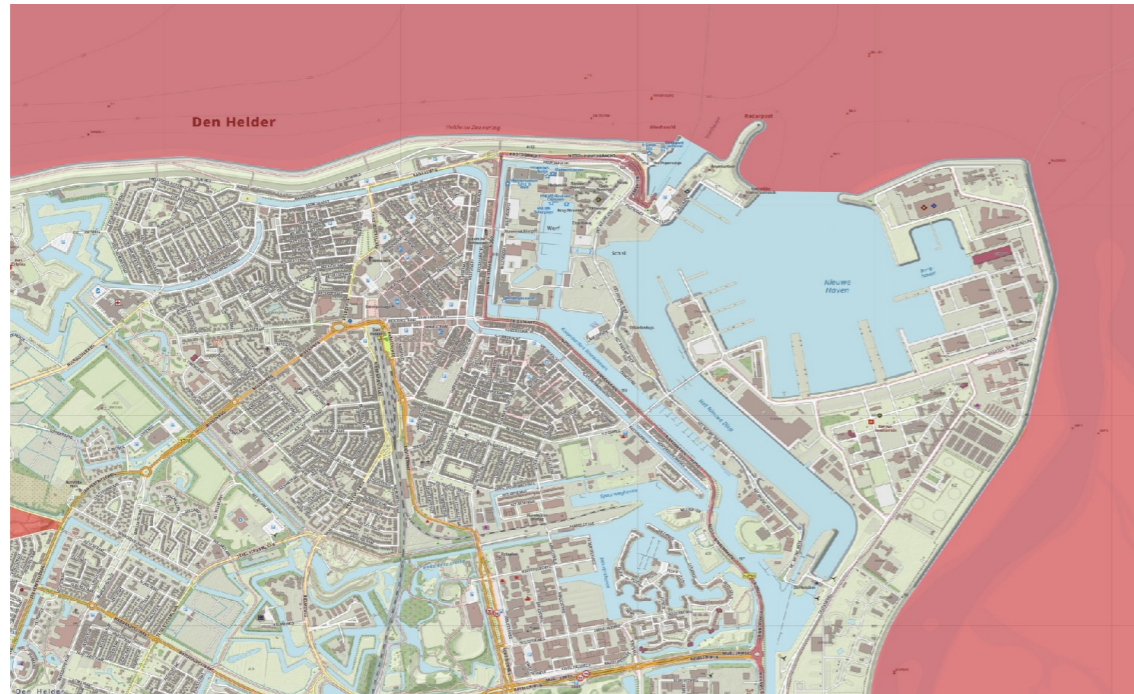
In de voorliggende notitie worden de resultaten van het afdoend onderzoek naar de huismus gepresenteerd. Waarnemingen van andere - minder strikt - beschermde soorten zijn voor zover relevant eveneens genoteerd. Het onderzoek naar beschermde soorten is gestart en afgerond in het voorjaar van 2020. De inventarisaties naar huismussen zijn conform het kennisdocument Huismus en andere handleidingen voor goede inventarisaties uitgevoerd.

Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de werkzaamheden, die nodig zijn om te komen tot de gewenste werkzaamheden. Daarbij is naast de planlocatie sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving.

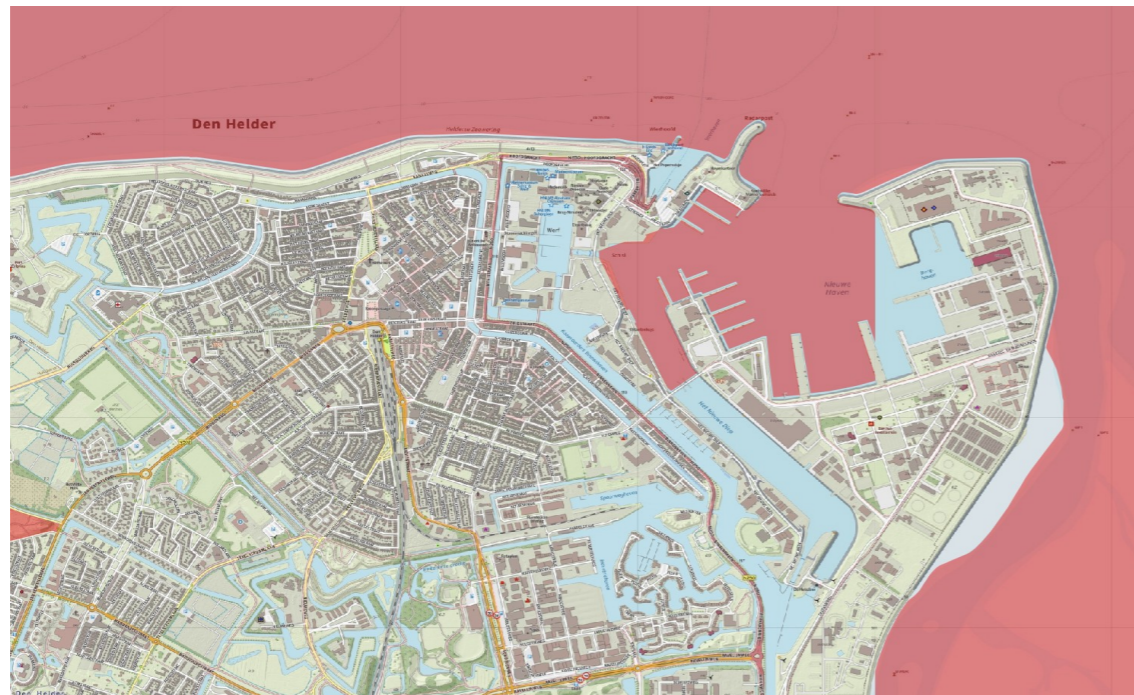
Ligging van het perceel

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden.

Ligging van de Natuurnetwerk Nederland.

De locatie ligt binnen het centrum van de gemeente Den Helder op loop afstand van het station. De omgeving bestaat uit het winkelcentrum, woningen en maatschappelijke functies. De opzet is het aanleggen van een park – grotendeels op de plek waar nu een parkeerplaats is, en woningbouw. Tegenover het station is al een park aangelegd en ten noorden van de Prins Hendrikstraat is ook een park aanwezig. Het tussenliggende deel bestaat uit een parkeerplaats, een plantsoen en een kerk. De Natura 2000-gebieden liggen op relatief grote afstand en buiten de bebouwde kom. Op ongeveer 450 meter ligt het Natura 2000-gebied Waddenzee. Dat gebied is tevens het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als Natuurnetwerk Nederland. Deze gebieden liggen buiten de invloedssfeer van het werk.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000 gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen. Voor functie waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt is een berekening noodzakelijk van de effecten.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk van Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de provinciale ruimtelijke verordening beschermd.

H03 Werkwijze: technieken, veldbezoeken & omstandigheden in het veld

Afdoende inventarisatie

Voor de afdoende inventarisatie van beschermde soorten, is het van belang dat deze worden uitgevoerd volgens enkele regels. Het gaat om voldoende inspanning met geschikte technieken, in het optimale seizoen en door gekwalificeerd personeel. De gebruikte methoden en technieken worden aangepast op de situatie en op de te verwachten soorten. Hierbij wordt een afweging gemaakt welke methoden en technieken het meest geschikt c.q. efficiënt zijn. Voor verschillende soorten zijn protocollen verschenen of kan worden teruggevallen op wetenschappelijke literatuur, gericht op het inventariseren van soorten. Daarnaast zijn er voor een beperkte lijst soorten, zogenoemde kennisdocumenten verschenen. Voor het inventariseren van beschermde soorten gebruikt Els & Linde de verschillende genoemde bronnen, aangevuld met terrein- en soortkennis van de ecooloog. Belangrijk onderdeel van een afdoend onderzoek is dat de gebruikte techniek op een juiste manier wordt vastgelegd, zodat het onderzoek is te reproduceren.

Inventarisaties naar de huismus

De inventarisatie van de huismus wordt kort na zonsopkomst gestart en geëindigd op het moment dat de aanwezigheid van de huismus en de functies binnen de planlocatie, waren vastgesteld. De weersomstandigheden tijdens de inventarisaties moeten voldoende gunstig zijn een betrouwbaar resultaat. Tijdens de inventarisatie zijn droog en rustig weer, met een minimale temperatuur van ongeveer 5 °C, van belang.

Veldbezoeken & omstandigheden in het veld

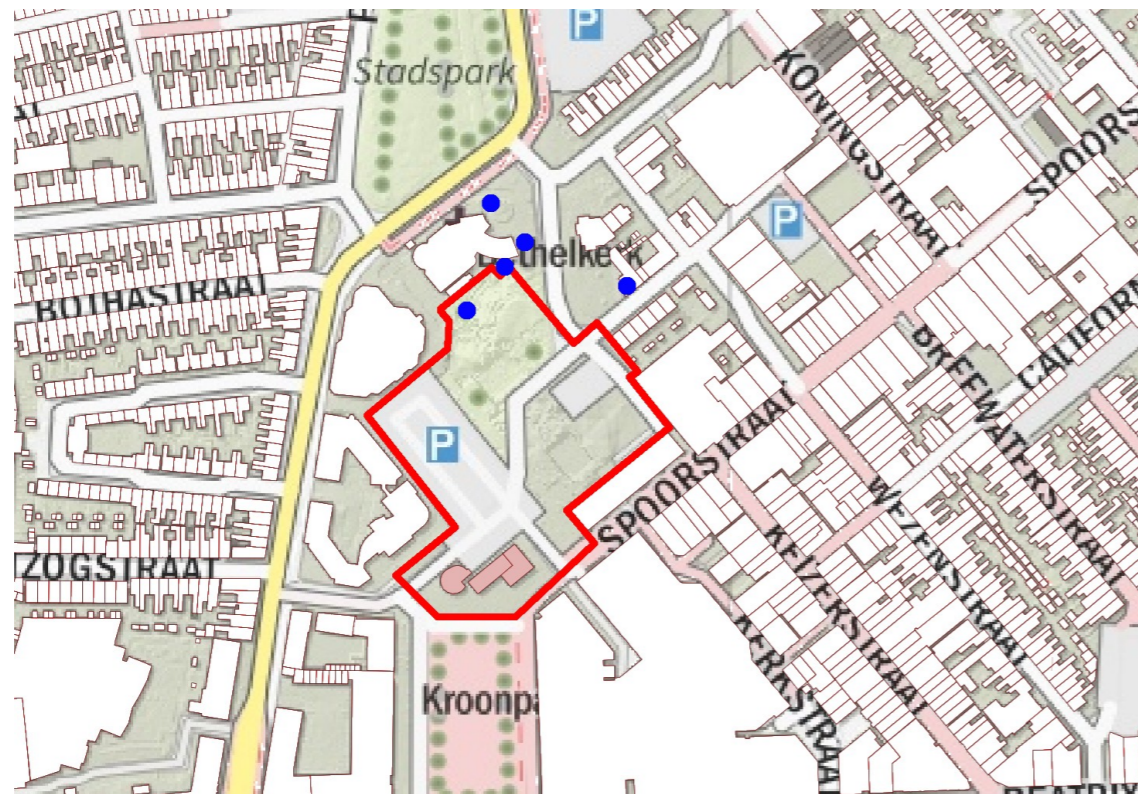
De onderzoeken naar vleermuizen bestaan uit verschillende inventarisaties en worden uitgevoerd in het optimale seizoen. Voor de huismus zijn twee inventarisaties kort na zonsopkomst voldoende als tussen 1 april en 15 mei wordt geïnventariseerd. Wordt er (deels) buiten deze periode gezocht dan zijn vier inventarisaties noodzakelijk.

Tijdens de inventarisaties waren de weersomstandigheden voldoende voor een betrouwbaar resultaat. Wat geschikte weersomstandigheden zijn is beschreven in de soortenstandaard en de verschillende onderzoeksprotocollen.

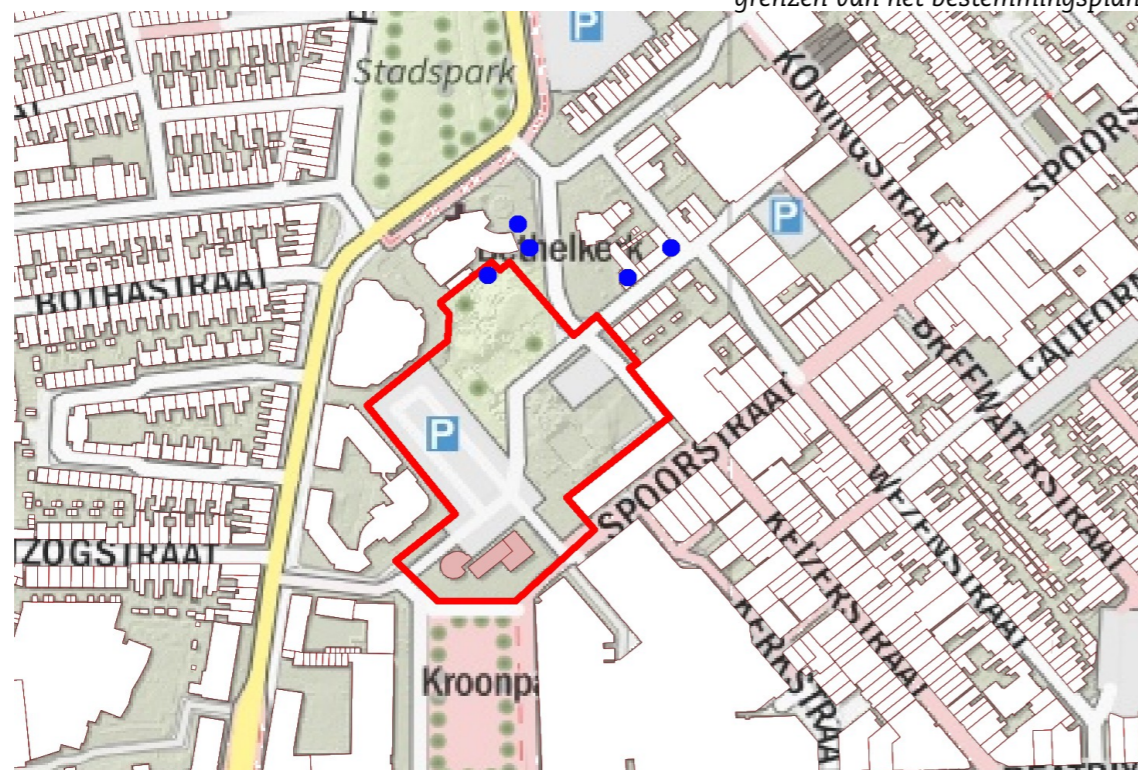
De temperatuur tijdens het onderzoek op 14 april 2020 is ongeveer 6 °C en op 12 mei 2020 ongeveer 9 °C. Op beide dagen is de windsnelheid 3 bft en is het droog. De omstandigheden voldoen daarmee aan het minimum voor het inventariseren van huismussen

H04 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Waarnemingen van de huismus op 14 april 2020 (blauwe stippen) in rood de grenzen van het bestemmingsplan.

Waarnemingen van de huismus op 12 mei 2020 (blauwe stippen) in rood de grenzen van het bestemmingsplan.

Voor het project is eerder een oriënterend onderzoek uitgevoerd (Van der Linden 2020). In dat onderzoek is als aannemelijk gesteld dat binnen de bebouwing op het terrein huismussen voorkomen. Om die reden is een aanvullend onderzoek naar deze soorten uitgevoerd.

Bronnenonderzoek

Voor het onderzoek naar potentieel aanwezige beschermde soorten zijn de beschikbare regionale en landelijke verspreidingsatlassen en enkele digitale bronnen geraadpleegd. Er zijn geen waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving bekend. Boven het Bernhardplein zijn incidentele waarnemingen van huismus en gierzwaluw gemeld. Er zijn uit deze waarnemingen geen relaties met de panden binnen het gebied af te leiden. Bij het verzorgingshuis zijn verschillende gierzwaluwen bekend – het lijkt logisch dat daar een verblijfplaats is. Het verzorgingshuis valt buiten de procedure

Inventarisatie huismus

Op 14 april 2020 en 12 mei 2020 is een ochtendinventarisatie uitgevoerd naar het voorkomen van huismussen binnen de planlocatie aan de Halter Bellevue Den Helder. Tijdens de inventarisatie is gekeken naar geschikt habitat voor de huismus en zijn de begroeiingen binnen de planlocatie geïnspecteerd op aanwezigheid van de huismus. Aanvullend is gelet op zingende mannetjes en paartjes, die de aanwezigheid van een nestplaats verraden.

Waarnemingen 14 april 2020

Tijdens de inventarisatie zijn op het plein tussen de gebouwen van de planlocatie verscheidene huismussen aangetroffen die rond vliegen. In de hoek van het gebouw van het Noordhollandsdagblad zijn meerdere mannelijke huismussen al zingend aangetroffen. In de bosjes rond de kerk zijn huismussen aangetroffen, waar de nesten zitten is (nog) niet duidelijk. De kerk lijkt niet geschikt als broedplek. Het enige gebouw waar met zekerheid nesten zitten is in het gebouw van het Noordhollandsdagblad. De waarnemingen zijn op de kaart weergegeven. In het pand van het Noordhollandsdagblad zijn 3 zingende huismussen waargenomen, wat duidt op drie broedparen.

Waarnemingen 12 mei 2020

Tijdens de inventarisatie zijn op wederom op het dak van het Noordhollandsdagblad 3 huismussen geteld, die daar aan het zingen zijn. Ook in de bosjes rond de kerk zitten weer huismussen met hun nest. Deze huismussen broeden niet in het gebouw, maar in de struiken. Voorbij het pand van het Noordhollandsdagblad is aan de Stationsstraat een pand waar 2 huismussen tussen de begroeiing en op de dakgoot rand heen en weer vliegen. Het gaat hier om zingende mannetjes. Op onderste kaart is waargenomen waar deze huismussen zich bevonden.

De huismus wordt op verschillende plekken binnen het onderzoeksgebied aangetroffen in de struiken waar de vogels foerageren. Het is duidelijk dat het gebied momenteel geschikt is voor de huismus. Het aantal aangetroffen nesten is lager dan het aantal voedselzoekende dieren. Er is dus vrij veel potentie voor de huismus in het gebied.

H05 Analyse: effecten op het voorkomen van de huismus

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden, om de veranderingen te kunnen bereiken. Voor zover plangebieden binnen het Natuurnetwerk, het weidevogelleefgebied, Natura 2000 gebied of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden binnen de analyse getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Uit de quick scan ecologie van 9 maart 2020 is gebleken dat binnen de planlocatie vaste verblijfplaatsen van de huismus aanwezig kunnen zijn. Door bureau Els & Linde is in het voorjaar van 2020, een afdoend onderzoek naar de huismus binnen de planlocatie uitgevoerd. De analyse van deze notitie beperkt zich tot de effecten op beschermde soorten die tijdens het afdoend onderzoek naar huismus zijn aangetroffen.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming zijn de Natura 2000-gebieden beschermd. De bescherming geldt ook voor externe factoren; zoals grondwaterstromen en stikstofdepositie.

De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën.

Huisumus

Tijdens de inventarisaties naar de huismus zijn binnen de planlocatie en in de directe omgeving van de planlocatie verschillende nesten van de huismus aangetroffen. De huismus zit ten zuiden van de kerk in de struiken. Deze blijven behouden, waardoor een effect op de huismus kan worden uitgesloten.

Bij McDonald's – het enige pand binnen het plangebied – zijn tijdens de inventarisatie van broedvogels geen huismussen aangetroffen. Gelet op de waarneming buiten de broedtijd wordt de struik naast het restaurant als schuilplek of voedselplek gebruikt. In het gebouw van het Noordhollandsdagblad zijn drie broedparen vastgesteld en aan de Stationsweg zijn twee broedparen vastgesteld. Beide gebouwen staan buiten het plangebied en blijven behouden.

Er is dus geen compensatieplicht voor de huismus – er verdwijnen geen nestplekken.

Opvallend is dat nabij de kerk verschillende broedparen in de struiken een nest hebben. Dat kan er op duiden dat er een gebrek aan geschikte nestgelegenheid is in de omgeving. Voorgesteld wordt om de broedgelegenheid verder uit te breiden door in de omgeving nestgelegenheid te bieden (nestkastjes). Van belang is dat in de omgeving

voldoende groen overblijft als voedselbron. Er is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Overige soorten

Binnen de planlocatie zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen of te verwachten. Voor de overige beschermde soorten ontbreekt een geschikt habitat. Deze soorten zijn daarom niet binnen de planlocatie te verwachten.

Zorgplicht

Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.

H06 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Voor de directe omgeving van het winkelcentrum en het station te Den Helder worden plannen ontwikkeld voor het aanleggen van een park en woningbouw. Het project is bekend onder de naam Halter-Bellevue. Voor de ruimtelijke plannen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Uit de quick scan bleek dat het gebied geschikt is voor de huismus, geadviseerd is een aanvullend onderzoek naar de huismus uit te voeren.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van het afdoend onderzoek is gebleken dat binnen de planlocatie geen huismussen broeden. In de directe omgeving is de aanwezigheid van 5 nestplekken van de huismus vastgesteld. Door de ontwikkeling zal er geen effect optreden op het voorkomen van de huismus. Er is geen ontheffing van de wet natuurbescherming nodig.

Voorafgaande en tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezige soorten die vallen onder het zorgbeginsel van de Wet natuurbescherming. Aangetroffen dieren die niet uit zichzelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet, in vergelijkbaar geschikt habitat in de omgeving. Schuil- en overwinteringsplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op overwinterende en of schuilende dieren.

Beschermde gebieden

De werkzaamheden en de veranderde omgeving zullen geen significant effect veroorzaken op de beschermde natuurgebieden.

- Anonymus (2018) Huismus *Passer domesticus*. In: F. Hustings & K. Kofijberg (2018) Vogelatlas van Nederland.
- Anonymus (2016) Beschrijving, functies & belang van habitat elementen van de huismus. St. Witte mus
- Anonymus (2017) Kennisdocument huismus, BIJ12
- Anonymus (2018) Factsheet huismus, Vogelbescherming
- De Laet, J., W.J. Peach & J.D. Summers-Smith (2011) Protocol for censuring urban sparrows. *British Birds* (104): 255-260
- Hustings, M.F.H., Kwak, R.G.M., Opdam, P.F.M., Reijnen, M.J.S.M., (1985). Vogelinventarisatie. Achtergronden, Richtlijnen en Verslaglegging. Natuur beheer in Nederland Deel 3. Pudoc
- Jipping, K. (2013) Huismussen in de stad, hoe behoud je dat? Gemeente Amersfoort.
- Plas-Haarsma, M. van der (1980) De Huismus. Spectrum.

- waarneming.nl
- vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/huis-mus
- sovon.nl/nl/soort/15910